

Jak rozwijać współpracę z asystentkami międzykulturowymi?

Autorka: Barbara Bombińska

Kraków, 2020

Początki

Jestem nauczycielką języka polskiego oraz języka polskiego jako obcego, ale moje zainteresowanie nauką języka polskiego jako obcego było kwestią przypadku. Pewnego dnia w naszej ogromnej szkole pojawiła się Lisa – dziewczynka w granatowej spódnicy i w białym sweterku. Dlaczego to dziecko jest w polskiej szkole, a nie zna języka polskiego? – pomyślałam.

Cóż począć, zaproponowałam dyrekcji, że zajmę się nią - znam rosyjski, uczę języka polskiego od lat, więc może dam radę... I tak się zaczęło. Był rok 2016. W 2018 roku Lisa ukończyła trzecią klasę gimnazjum i „poszła w świat” - szybko nauczyła się języka polskiego. Nikt w naszej szkole wtedy nie myślał o asystentach międzykulturowych!

W kolejnych latach przybywało do naszej szkoły coraz więcej uczniów i uczennic z Ukrainy, Białorusi, Brazylii, Peru, Libanu, Włoch... Szybko zdaliśmy sobie sprawę, że potrzebujemy pomocy, bo my - nauczyciele nie mogliśmy niestety porozumieć się np. z dziećmi hiszpańskojęzycznymi. Zaczęliśmy szukać rozwiązań. Wkrótce dołączyła do nas pani Ula - pierwsza asystentka międzykulturowa dla naszego ucznia, Laszlo.

Dla uczniów i uczennic z Ukrainy i Białorusi także szukaliśmy pomocy, ale do pełnienia funkcji asystenta międzykulturowego zgłaszały się tylko osoby, które znały język polski w stopniu komunikatywnym i nie radziły sobie z językiem szkolnej edukacji.

Rozwój

Przez dwa lata to głównie nauczycielki i nauczyciele języka polskiego jako obcego oraz wychowawcy wyznaczali kierunki rozwoju uczniów i uczennic obcojęzycznych. I tak stworzyliśmy w szkole dokument opisujący udogodnienia dla uczniów obcokrajowców, który został zatwierdzony przez Radę Pedagogiczną. Zamieściliśmy go na naszej stronie internetowej w języku angielskim i języku ukraińskim. Zorganizowaliśmy także spotkanie dla Rady Pedagogicznej z naszym krakowskim autorytetem w dziedzinie glottodydaktyki, prof. Władysławem Miodunką, bo ogromna większość z nas nie miała po wiedzy, jakie trudności językowe mogą mieć uczniowie i uczennice w okresie adaptacji w nowym środowisku szkolnym.

To dzięki naszemu zainteresowaniu, drążeniu tematu i determinacji władze miasta Krakowa stworzyły program „Otwarty Kraków”, w którym umożliwiły nam – nauczycielom, pedagogom i psychologom spotkania z wieloma środowiskami w tym także naukowymi. Dziś dysponuję wiedzą, czym powinien się zajmować asystent międzykulturowy, poznałam wielu ciekawych ludzi, nawiązałam kontakty z osobami, które chciałyby i mogłyby pracować w naszej szkole, znają języki, mają swoje pasje...

Obserwuję te zmiany od pięciu lat i aktywnie uczestniczę w tych przemianach, a w mojej szkole zostałam koordynatorem organizacji pracy dla siedemdziesięciorga obcokrajowców, którzy uczą się języka polskiego jako obcego, pięciorga asystentów (dwoje pracujących w języku hiszpańskim i troje pracujących w językach: ukraińskim i rosyjskim) oraz pięciorga nauczycieli języka polskiego jako obcego.

Dziś nasi asystenci i asystentki mają jasno określone zakresy zadań oraz ramy współpracy

z nauczycielami języka polskiego jako obcego i wychowawcami, a także regularnie uczestniczą w szkoleniach organizowanych przez Wydział Polityki Społecznej Miasta Krakowa.

Asystentki i asystenci międzykulturowi w szkole

Pani Ula - nasza pierwsza asystentka międzykulturowa była prekursorką wielu nauczycielskich działań. Układaliśmy wzajemne relacje z panią Ulą, Laszlo i jego rodzicami. Powoli wszyscy uczyliśmy się. Dziś Laszlo jest w szóstej klasie, mówi po polsku, pisze, uczestniczy w szkolnym życiu.

Pani Uli nie ma już dzisiaj z nami. Pojechała do Brazyli. Są za to panie: Ania i Adriana - pełne pasji asystentki międzykulturowe, które ukończyły 45-godzinne szkolenie dla asystentów międzykulturowych w Krakowie. Są z nami także Solomia, Swietłana i Oksana - asystentki międzykulturowe posługujące się z językami: ukraińskim i rosyjskim, które również ukończyły szkolenie.

Dzięki asystentkom i asystentom szybciej diagnozujemy potrzeby i problemy naszych nowych uczniów i uczennic, szybciej też podejmujemy decyzję o skierowaniu dziecka na badania do Poradni Pedagogiczno Psychologicznej. Rodzice dzieci obcojęzycznych często nie rozumieją celu wizyty w poradni lub uważają, że taka diagnoza jest niepotrzebna. W takiej sytuacji skrupulatnie korzystamy z pomocy asystentek międzykulturowych, które cierpliwie przekonują rodziców o zasadności badania ich dziecka. Na początku roku szkolnego prosimy asystentki i asystentów także o to, aby porozmawiali z rodzicami na temat obowiązków i praw ucznia, które wynikają ze Statutu naszej szkoły - bo sprawy systemowe często nie są zrozumiałe dla rodziców.

Cieszę się, że w naszej szkole pracują asystentki i asystenci międzykulturowi, ponieważ pełnią rolę mediatorów w wielu szkolnych sprawach - i tych rówieśniczych, kiedy dzieci mają problem z ułożeniem relacji w grupie rówieśniczej i tych edukacyjnych. Ich obecność ma też pozytywny wpływ na kształtowanie się tożsamości dziecka, ułatwia adaptację w nowej rzeczywistości. Obserwuję grupki dzieci i młodzieży obcojęzycznych (w niektórych klasach mamy aż siedmioro uczniów z Ukrainy), jak podczas przerw rozmawiają w swoim języku. Widzę ich wzruszenie, kiedy obchodzą urodziny i kiedy włączamy im tradycyjne sto lat w wykonaniu Krokodyla Miszy.

Asystentki i asystenci w naszej szkole mają także możliwość inicjowania działań dydaktycznych, określają indywidualne potrzeby dzieci obcojęzycznych i motywują je do nauki. Mają również wpływ na tworzenie kultury organizacyjnej w naszej szkole, co wpływa korzystnie na relacje między uczniami i uczennicami, nauczycielkami i nauczycielami, pracownicami i pracownikami administracyjnymi oraz środowiskiem lokalnym - w naszym przypadku mieszkańcami osiedla Ruczaj w Krakowie. W tej dzielnicy mieszka wielu obcokrajowców, a oprócz naszej szkoły, która jest na nich bardzo otwarta, funkcjonuje jeszcze jedna szkoła z tak dużą liczbą dzieci cudzoziemskich.

Asystentki i asystenci wnoszą do naszej społeczności szkolnej pozytywny klimat, życzliwość, uśmiech, przyjazny gest. Dzisiaj nie wyobrażam sobie pracy, w której są obcokrajowcy bez wsparcia asystentek i asystentów!

O autorce:

Barbara Bombińska, nauczycielka języka polskiego i języka polskiego jako obcego oraz koordynatorka współpracy z asystentkami i asystentami międzykulturowymi w Szkole Podstawowej nr 158 w Krakowie.

Opis pożytecznego doświadczenia powstał w ramach działania Koalicji na rzecz wzmocnienia roli asystentek i asystentów międzykulturowych oraz romskich koordynowanej przez Fundację na rzecz Różnorodności Społecznej (FRS) dzięki wsparciu finansowemu Fundacji „Pamięć, Odpowiedzialność, Przyszłość”.

Więcej informacji o pracy asystentek i asystentów międzykulturowych oraz romskich znajduje się na stronie internetowej asywskole.pl

